

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Gdzie leży pępek świata?

Kiedy ludzie odkryli ten fakt, trudno zgadnąć. W każdym razie dokonali tego bardzo dawno temu. Już bowiem w zamierzczłej przeszłości wiadomo im było, że wszechświat wyposażony jest w pionowo postawioną oś, której jeden koniec zanurza się w niebie, a drugi w ziemi. Wyznaczającą przez to środek nieba i środek ziemi, czyli środek świata.

Środek nieba umieszczany był w różnych punktach na niebie, najczęściej jednak widziano go w gwieździe polarnej. Środek świata wyznaczany był w różnych miejscach na ziemi. Najczęściej jednak w takich, które charakteryzowały się niezwykłością położenia lub wyglądu, w których rozegrały się jakieś doniosłe, chociażby tylko mityczne czy legendarne zdarzenia lub po prostu uważanych za święte.

Miejsce środka świata, według nie budzącego wówczas żadnych wątpliwości poglądu, było miejscem przebywania tych dobroczynnych mocy, które przysparzały pomyślności i szczęścia i które pomagały mieszkającej w jego otoczeniu ludności żyć dostatniej i rozwijać się lepiej niż inne, czyli miejscem powszechnie bardzo pożądanym.

A ponieważ nikt nie dbał o to, żeby wszechświat wyposażony był w jedną oś, to i środków świata na świecie było całe mnóstwo. (...)

Obecnie natomiast określenie *pępek świata* używane jest nie tylko w odniesieniu do tego punktu, który, wedle przekonań takiej czy innej społeczności, jest centralnym punktem ziemi i siedliskiem wszelkich dobroczynnych mocy, lecz również (czy nawet przede wszystkim) w odniesieniu do ludzi, spraw i zdarzeń. I oznacza człowieka, który nie wykraczając poza przeciętność, postępuje tak, jakby przerósł wszystkich i jakby świat wokół niego się kręcił. Jak też sprawy i zdarzenia, wokół których np. tzw. media robią nadzwyczaj dużo szumu, a które, tak naprawdę, nie mają żadnego znaczenia.

Z. Kut, *Gdzie leży pępek świata?* [w:] „Płomyczek”, kwiecień 2007, s.29.

1. W tekście jest mowa o pępku świata, czyli o:

- a) najważniejszym, według niektórych, miejscu świata
- b) osobie, która uważa się za lepszą od innych
- c) miejscu, z którego sterczy w niebo długi kij
- d) środka świata

2. W dawnych czasach środek świata wyznaczano w miejscu:

- a) kultu religijnego
- b) znanym z historii
- c) osnutym legendą
- d) szczególnie charakterystycznym

3. Ludzie wierzyli, że przebywanie w bliskości środka świata przysparza im:

- a) nieszczęść
- b) pomyślności
- c) chorób
- d) dostatku

4. Środka świata dopatrywano się w:

- a) cichych ustroniach
- b) gwieździe polarnej
- c) różnych punktach nieba
- d) zapomnianych, dzikich gąszczach

5. Według wierzeń środek świata miał być siedliskiem:

- a) diabelskich mocy
- b) ludzi bardzo zarozumiałych
- c) przyjaznych duchów
- d) sił dobroczynnych

6. Pępek świata to człowiek:

- a) wykraczający ponad przeciętność
- b) umiejący rządzić światem
- c) potulny i cichy
- d) najwyższy ze wszystkich ludzi

II. LITERATURA

7. Staś Tarkowski poszedł nocą do obozu Lindego po:

- a) żywność
- b) lekarstwa
- c) broń
- d) mapę Afryki

8. Kali pomógł dzieciom, gdy:

- a) znalazł na drzewie schronienie przed burzą
- b) uwolnił słonia z wąwozu
- c) przyniósł chininę chorej Nel
- d) odnalazł zagubionego w dżungli Sabę

9. Dzieci kleiły latawce, aby:

- a) sprowadzić pomoc
- b) odstraszyć dzikie zwierzęta
- c) przekazać ojcom wiadomość
- d) urozmaicić sobie czas

10. Nemeczek („Chłopcy z Placu Broni”) stanął do walki o plac, mimo że:

- a) nie umiał walczyć
- b) był chory
- c) uznano go za zdrajcę
- d) nie wierzył w zwycięstwo

11. Czerwonoskórzy zachowali się honorowo, gdy:

- a) wypuścili Nemeczka z aresztu
- b) odebrali Nemeczkowi chorągiewkę
- c) odwiedzili chorego Nemeczka w domu
- d) zrezygnowali z przekupienia dozorczy

12. Według greckiego mitu wiosna nadchodzi, gdy:

- a) Ziemia obraca się ku Słońcu
- b) Persefona opuszcza Hades
- c) Helios pędzi na swym rydwanie
- d) Demeter cieszy się z powrotu Kory

13. Winą Syzyfa było to, że:

- a) spożywał boską ambrozję
- b) uwięził Tanatosa
- c) oszukał żonę
- d) opuścił Hades

14. Prometeusz dał ludziom:

- a) żywność
- b) ogień
- c) wodę
- d) złoto

15. Jan Brzechwa jest autorem wiersza pt.:

- a) „Lis i jaskółka”
- b) „Ptasie radio”
- c) „Kaczka dziwaczka”
- d) „Globus”

16. W wierszu J. Tuwima pt. „Strofy o późnym lecie” przedstawiona pora roku przynosi:

- a) chmury i deszcz
- b) słoneczne barwy i ciepło
- c) zapach owoców
- d) wczesny zmrok

17. W wierszu J. Tuwima pt. „Humoreska” jest zastosowany środek stylistyczny:

- a) przenośnia
- b) porównanie
- c) epitet
- d) wyraz dźwiękonaśladowczy

*Zegary biją, zegary biją,
Sprzęty w pokojach mrokiem
się kryją,
Życ zaczynają stare obrazy,
Zegar wybija głucho swe razy...
Pająk gdzieś w górze sieć
srebrną tka,
Biją zegary: raz-dwa, raz-dwa...
Kredens coś szepce, skrzypi
stół stary,
Biją zegary, biją zegary...*

18. Utwór pt. „Humoreska” jest wierszem, ponieważ:

- a) zawiera rymy
- b) jest rozpisany na wersy
- c) zawiera środki stylistyczne
- d) przedstawia niezwykłą sytuację

III. NAUKA O JĘZYKU

19. Prawidłowo jest nazwany przypadek rzeczownika w zdaniu:

- a) Zdobył wysokie szczyty. - biernik
- b) Zawsze pomagam rodzicom. - celownik
- c) Na nic nie mam czasu. - dopełniacz
- d) Zawsze przejmuję się kłopotami. - miejscownik

20. Rodzaj niemęskoosobowy ma przymiotnik w zdaniu:

- a) Nastąpiły słoneczne dni.
- b) Zmęczeni pasażerowie czekali na stacji.
- c) Ludzie byli spokojni.
- d) Najszybsze konie dobiegły już na metę.

21. Wyrażenie przymikowe znajduje się w zdaniu:

- a) Dom stoi nad rzeką.
- b) Tam rosną kwiaty i drzewa.
- c) Pod stołem czai się kot.
- d) Miał cztery lata.

22. Prawidłowo jest oddzielona końcówka od tematu rzeczownika:

- a) róża: róż-a
- b) morze: morz-e
- c) za domem: za dom-em
- d) w oczach: w ocz-ach

23. Wyraz nieodmienny znajduje się w zdaniu:

- a) Chłopiec był grzeczny.
- b) Chciał być żołnierzem.
- c) Morze cicho szumiało.
- d) Notes leżał wśród książek.

24. Nieregularnie stopniuje się przymiotnik:

- a) ładny
- b) cichy
- c) ważny
- d) daleki

25. Nie można stopniować przymiotnika:

- a) ziemski
- b) kłopotliwy
- c) przyjemny
- d) szkolny

26. Prawidłowo jest nazwany liczebnik:

- a) piętnasty - liczebnik porządkowy
- b) czworo - liczebnik zbiorowy
- c) tysiąc pięćset - liczebnik ułamkowy
- d) jeden - liczebnik główny

27. Błądą formę ma liczebnik w zdaniu:

- a) Były trzy pisklęta.
- b) Opiekowała się trojgiem dzieci.
- c) Jechali dwójgiem sań.
- d) Nie mam czterech oczu.

28. Poprawnie jest zapisana data:

- a) 5 marca 2008 r.
- b) 16 styczeń 1995 r.
- c) 30.08.2000.
- d) 24 X 2001

29. Prawidłowo podano cechę głoski:

- a) r - bezdźwięczna
- b) l - bezdźwięczna
- c) dz - dźwięczna
- d) f - dźwięczna

30. Wyraz urozmaicenie zawiera:

- a) 6 sylab
- b) 7 samogłosek
- c) 2 głoski miękkie
- d) 1 głoskę bezdźwięczną